

Bijlage 1 Kenmerken van jongeren en interventies

In deze bijlage staan twee overzichten die je helpen het juiste type interventie voor een jongere te bepalen. Deze overzichten zijn gebaseerd op het SLIM-model. Het eerste overzicht neemt de typen jongeren als uitgangspunt en het tweede overzicht start bij de vier soorten benaderingen.

Kenmerken van de vier typen jongeren

Mensbeeld	Boven de waterlijn (cv en ambities)	Onder de waterlijn (houding)	Typerende uitspraken	Situatie	Reactie op benaderingen
CONFORMISTEN					
Deze jongeren willen en kunnen normaal meedoen ('Ik wil visser worden.')	Hun cv vertoont een consistente lijn en hun ambitie om een baan te vinden is realistisch.	<ul style="list-style-type: none"> > actieve houding > wij-houding tegenover de maatschappij > afzetten tegen anderen die niet hun best doen 	<ul style="list-style-type: none"> > 'Geef me een baan.' > 'Ik wil een baan, geen traject.' > 'Je moet klein beginnen.' 	<ul style="list-style-type: none"> > klaar om aan het werk te gaan > eventuele belemmeringen zijn beheersbaar > voldoende werknemersvaardigheden en sociaal netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> > faciliterend: deze jongere maakt gebruik van geboden kansen > pedagogisch: 'Levert het een baan op?' > compenserend: 'Jullie kunnen me niets bieden!' > participatief: 'Wat wil je nou van me?'
AFHANKELIJKEN					
Deze jongeren willen normaal meedoen, maar dat lukt niet goed ('Ik ben niet goed in vissen.')	Ze hebben vaak afgebroken opleidingen en zijn vaak aan iets nieuws begonnen.	<ul style="list-style-type: none"> > passieve houding > onzeker, internaliserend > 'Help me.' > vertrouwen op anderen (wij-houding) 	<ul style="list-style-type: none"> > 'Ik wil zekerheid.' > 'Ik kan het wel als jullie me helpen.' 	<ul style="list-style-type: none"> > wel willen maar niet goed kunnen meedoen > belemmeringen voelen groot > op eigen kracht niet verder kunnen 	<ul style="list-style-type: none"> > faciliterend: kansen mislukken vaak > pedagogisch: leren slaat aan en dan groeit de jongere > compenserend: daar groeit deze jongere niet van > participatief: de jongere is snel overvraagd (wel pedagogisch te gebruiken)
OVERLEVERS					
Deze jongeren willen en kunnen niet meer meedoen en leven bij de dag ('Ik heb vis nodig.')	12 ambachten, 13 ongelukken; ambitie: geen langetermijnvisie, opportunistisch	<ul style="list-style-type: none"> > cynisch, afzetten, wantrouwen; externaliserend > slachtofferhouding > ik-houding > instrumenteel > zich groot voordoen 	<ul style="list-style-type: none"> > 'Ik red me altijd.' > 'Ik ben een overlever.' 	<ul style="list-style-type: none"> > zelfuitsluiting in houding en gedrag > problemen boven het hoofd gegroeid > belemmerend of verkeerd netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> > faciliterend: opportunistisch gebruikmaken van kansen > pedagogisch: niet gemotiveerd om te leren, alleen om te doen > compenserend: sturing geeft deze jongere rust en duidelijkheid > participatief: verwarring, de jongere is snel overvraagd
ONDERNEMERS					
Deze jongeren streven andere ambities na en hebben de talenten om daar iets mee te doen ('Je kunt ook andere dingen doen met een boot.')	<ul style="list-style-type: none"> > hun cv weerspiegelt niet hun mogelijkheden > instrumentele baantjes > ambitie: eigen dingen doen 	<ul style="list-style-type: none"> > actieve, non-conformistische houding > ik-houding tegenover de maatschappij > zoekt naar kansen 	<ul style="list-style-type: none"> > 'Zit me niet in de weg!' > 'Doe geen moeite.' 	<ul style="list-style-type: none"> > met eigen dingen bezig > baantjes zijn instrumenteel 	<ul style="list-style-type: none"> > faciliterend: vindt baankansen vaak niet interessant > pedagogisch: snel verveeld, tenzij iets in zijn eigen straatje past > compenserend: allergisch voor directieve benadering (behalve door een rolmodel) > participatief: leidt tot enthousiasme en activiteit

Kenmerken van de vier benaderingen

Interventiestrategie	Boven de waterlijn (inhoud)	Onder de waterlijn (benadering/in relatie)	Communicatie	Reactie op deze benadering
FACILITEREND				
('Hier heb je een hengel.')	kansen creëren en aanbieden: > interventies vooral gericht op werkgevers, schuldeisers of organisaties > de jongere verkopen (kwaliteiten en gebruiksaanwijzing) > loonkostensubsidie, positieve actie, social return, jobhunting	van onderaf > informatie geven > kwaliteiten benoemen > hulp van jongere vragen (verzoeken doen)	'Als je wilt kunnen we je de weg wijzen en kansen voor je proberen te creëren.'	> conformisten: maken er dankbaar gebruik van > afhankelijkken: lukt het vaak niet kansen te benutten > overlevers: opportunistisch, geen echte verandering > ondernemers: vinden baankansen niet zo interessant
PEDAGOGISCH				
('Ik kan je leren vissen.')	competenties ontwikkelen: > leren, training > afstand naar werkgevers en instanties overbruggen > mogelijkheden voorhouden om te motiveren	van bovenaf > erbij betrekken > stimulerende leeromgeving creëren > positief stimuleren > waarderen/aanbeveling	'Jij kunt het ook. We kunnen je helpen er te komen.'	> conformisten: 'Leidt het tot een baan?' > afhankelijkken: de jongere groeit > overlevers: niet gemotiveerd om te leren, alleen om te doen > ondernemers: snel verveeld
COMPENSEREND				
('Neem wat van mijn vis en luister goed naar me.')	bij de hand nemen om leven op orde te brengen: > kleine stappen zetten > directief (tunnel-leren) > afstand naar werkgevers en instanties overbruggen > reflecteren op/confronteren met eigen manier van denken	van bovenaf > open en authentiek > vertrouwen geven en vragen > positief stimuleren > kaders stellen en handhaven > direct	'We kunnen je helpen, maar dan moet je wel onze uitgestoken hand pakken.' (warm gedisciplineerd)	> conformisten: jullie hebben me niets te bieden > afhankelijkken: de jongere groeit niet > overlevers: het geeft duidelijkheid en rust > ondernemers: allergisch voor autoriteit
PARTICIPATIEF				
('Laten we samen op zoek gaan.')	co-creatie: > gemeenschap ontwikkelen (een club) > netwerk versterken > mogelijkheden bieden (zoals een starterskrediet)	gelijkwaardig > open en authentiek > vertrouwen geven en eisen stellen > hulpbronnen organiseren	> 'Iedereen heeft talenten en kwaliteiten. Wat wil je bereiken en hoe kan ik je daarbij helpen?' > 'Jaag je dromen na.'	> conformisten: raken in verwarring > afhankelijkken: snel overvraagd > overlevers: verwarring, overvraagd > ondernemers: enthousiast en actief

bron: *Werkwijzer Jongeren*

© Henk Spijs